
Existuje spousta institucí, jejichž činnost k vtipům vyloženě svádí

Naštěstí existuje spousta institucí, jejichž činnost k vtipům vyloženě svádí

„Kreslení je taková moje terapie. Všechny ty negativní vlivy ve vědě dokážu spláchnout tím, že si z nich udělám legraci,“ říká muž tvořící pod pseudonymem **František Mizera** a jehož vtipy jsou právě k vidění v [Malé galerii vědeckého obrazu](#) Matematicko-fyzikální fakulty UK.

Pokud byste prozradil své skutečné jméno, maloval byste jinak?

Určitě bych se víc hlídal a některé vtipy bych si vůbec nemohl dovolit. Takhle záleží jen a pouze na mě, co pustím ven a co už je i pro mě za hranou. Anonymita mi poskytuje svobodu, cítím se bezpečněji. Pseudonym používám přes dvacet let, kdy jsem začal svoje kresby veřejně publikovat a bál se, aby mě toto hobby nějak neohrozilo v kariéře. Ale dnes už nejsem v té konspiraci tak důsledný – kdo by opravdu chtěl, dokázal by si mou skutečnou identitu zjistit.

Proč zrovna „František Mizera“?

Tak se jmenoval můj dědeček, kterého jsem nikdy nepoznal. Zemřel patnáct let před mým narozením. Měl literární tendence. Účastnil se první světové války, napsal o tom knížku a také verše. I on publikoval pod jiným jménem. Říkal si František Syřenovský. Pocházel totiž ze Syřenova v Podkrkonoší. Já využil jeho pravé jméno, protože si myslím, že se k mým kresbám hodí.

Rád pícháte do vědeckého hnízda. Je to v něm opravdu tak špatné, jak ukazují vaše vtipy?

Trochu mě mrzí, že v nich není moc vidět ta ryzí radost z vědy, kterou stále mám. Zajímá mě, baví mě a jsem rád, že i mí nejbližší kolegové smýšlí podobně. Nejde mi o to, aby můj článek byl publikován v tom nejlepším časopise s nejvyšším impaktním faktorem. Pro mě je hlavním cílem objevovat nové věci, poctivě zjišťovat data a perfektně ověřovat fakta. Zdá se to jako samozřejmost, ale není. Kvůli všeobecné potřebě mít všechno co nejrychleji a prezentovat výsledky výzkumů co nejdříve se dost často přehlíží zásadní nedostatky a chyby, které v nich zůstávají. V naší instituci naštěstí není tlak na výkon tak markantní. Možná je to tím, že jsme tradiční ústav a nemusíme bojovat o přežití jako ty mladší, financované z evropských peněz, které musí svůj účel neustále obhajovat.

Důraz na výkon a soutěživost ale zvyšuje produktivitu.

Samozřejmě, já to na jednu stranu chápu. Ovšem na druhou znám řadu lidí, jimž tyto tlaky přivodily zdravotní potíže. A vím o institucích, jejichž počínání je už podle mě za hranou – ve stylu vyždímat a zahodit.

V jednom z vtípů říkáte, že vědec píše články, aby si udělal v hlavě místo pro nové myšlenky. Neplatí to i pro vaše kreslení?

Máte pravdu, je to taková moje terapie. Všechny ty negativní vlivy ve vědě dokážu spláchnout tím, že si z nich udělám legraci. Spousta lidí se dnes bere děsně vážně, a to mě ještě popichuje přidat.

Během posledního roku jste nakreslil víc obrázků než za dvacet let předtím. Čím to?

Dříve jsem si kreslil spíš pro sebe a publikoval jen sporadicky. Za rok jsem vytvořil pět, maximálně deset obrázků. Některý rok jsem nekreslil vůbec. Ale zhruba před dvěma a půl lety mě oslovil Aleš Vlk s tím, že by chtěl moje vtipy pravidelně zveřejňovat na portálu vedavyzkum.cz. Dal jsem jim k dispozici svůj archiv čítající zhruba stovku kreseb. Ten se ale docela rychle vyčerpal, a tak jsem začal tvořit nové.

Neměl jste obavy, jak vyšší tempo zvládnete?

Měl. Ale chtěl jsem si to zkusit. Teď to probíhá tak, že si vtipy průběžně zapisuji a jednou za dva týdny jich nakreslím čtyři až šest najednou. Sám jsem byl překvapený, že to jde. Pokud bude o mou tvorbu zájem, budu pracovat jako doposud, i když při dvou zveřejňovaných vtipech týdně už začínám jistý tlak pociťovat. Může se stát, že nápady dojdou, anebo mě to prostě přestane bavit.

Kde berete inspiraci?

Naštěstí existuje spousta institucí a ústavů, jejichž činnost k vtípům vyloženě svádí. Ale vážně. Uklidnilo mě, že pro náměty nemusím daleko, stačí jen přemýšlet – na procházce, cestou do práce, při běhání.

Za poslední dobu se také výrazně rozkošatil váš grafický styl.

Je to tak. Čím víc kreslím, tím se zlepšuje můj kreslířský cvik a kompozice jsou propracovanější. Daří se mi do obrázků vkládat více detailů a drobných vtípků. Na druhou stranu mě usměrňuje technika a prostor. Používám kaligrafický štětec, který je poměrně tlustý, a kreslím maximálně na formát A4.

Proč zrovna kaligrafický štětec?

Docela dlouho mi trvalo, než jsem si našel svou vizuální identitu. Nejprve jsem si myslel, že budu tvořit pouze na počítači, ale výsledky byly takové sterilní. U kaligrafického štětce záleží, jak moc se na něj zatlačí, a lze s ním tak tvořit linky různé intenzity. Obrázek má pak úplně jinou dynamiku.

Musíte mít o svém publiku vysoké mínění. Upřímně přiznávám, že řadu vašich vtípů z [výstavy](http://vystavy) jsem nedokázala kvůli neznalosti historie přírodních věd ocenit.

Tím se netrapte, nedělám si velké iluze, že moji čtenáři znají historii vědy. Proto jsem zde k vtípům přidal popisky, aby byly zobrazené příběhy návštěvníkům více srozumitelné. Výběr obrázků odpovídá účelu výstavy. Připravil jsem ji ke 100. výročí založení Přírodovědecké fakulty UK, kam matematicko-fyzikální obory až do roku 1952, kdy vznikl Matfyz, spadaly. Ale jinak máte pravdu. Třeba na vedavyzkum.cz mi „historické vtipy“ moc často neuveřejňují. Ta témata nejsou tolik oblíbená, protože vyžadují znalost kontextu.

Takže jste nucen kreslit vtipy o současných problémech?

Neřekl bych nucen, nápady přichází spíš podvědomě. Kreslím to, co mi jde „do ruky“. Ale samozřejmě přemýšlím nad tím, zda události, které se mě dotýkají natolik, že si je zapíšu jako vtip, dokážu oslovit i veřejnost, a proto stojí za to je také nakreslit. Kreslím prostě o tom, co mě nejvíc zajímá, a to je věda s přesahem do běžného života.

František Mizera

zasloužilý badatel na poli experimentální fyziky, veterán mnoha bitev proti šumu, recenzentům i nekorektním vědeckým praktikám, po kterých zbyl ne jeden impakt. Kromě seriózního bádání je také popularizátorem fyziky, fotografem, grafikem, příležitostným historikem vědy, zádumčivým filozofem a chovatelem kocourů.

První pokusy o vědecký kreslený humor vytvořil na konci minulého tisíciletí. Dosud vznikly téměř tři stovky obrázků (Vesmír, Lidové noviny aj.), ale jen část z nich byla otištěna nebo vystavena. Od roku 2018 publikuje na portálu vedavyzkum.cz, nyní každý týden jeden či dva nové obrázky.